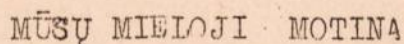

[illegible]

Šeštadienis, 1947. V. 3

Motina, ta tikroji gyvenimo išmintis iki paskutiniųjų laikų dar daug kur tebėra atstumta nuo visuomeninio gyvenimo, dar tebėra valstybių, kurių konstitucijos nepramato moterims balsavimo teisės. Kietur gi motina netenka teisės auklėti savo vaikus. Išeidami iš mokyklų ir iš savarankų gyvenimą jie prieš motinos valią pakliūva nepagailaujamon įtakon, o kartais net pasitaiko, jog vaikai visai atimami nuo motinų. Taigi nūnai pasaulyje matome tragediją, kuri žmoniją vada ne gerovės ir klestėjimo, bet pražūties keliu. Ir kieno širdyje ši pasaulio tragedija ilgiausiai paliks almančią žaizdą, jei ne vargšės motinos! Tas pats kardas, kuris pervėrė žuvusiųjų kovotojų

Širdis, dar aštriau išmigo kenčiančiųjų motinų sielon. Šiandien visas kultūringas pasaulis švenčia Motinos Dieną, tačiau milijonams motinų ši diena yra ne džiaugsmo, bet skaudaus gedulo diena. Dabar milijonai motinų gedi savo sūnų žuvusių kare, nukankintų koncentracijos stovyklose, ištremtų, kalinamų, pavergtų ir nužmogintų. Pagaliau kas apsakys ir lietuvių motinos kančias, kuri viena vargsta su mažais vaikais apleistoje sodyboje, kurios vyras arba nužudytas, arba slapstosi miškuose. Kas išsivaizduos lietuvių motinos vargus, kuri atskirta nuo vyro su mažais vaikais kankinasi širbiu arba altajaus dykumose. Kas supras lietuvių motinos skausmą, kuri gedi savo sūnų, žuvusių nuo mūsų žemės užpuolikų rankos!

Tik vienos motinos širdis šiandien tikrai supranta kokią skriaudą čia žemėje daro žmogus žmogui, tačiau šiuo metu ji yra bejėgė pasukti istorijos ratą kita kryptimi. Jos raudančio balso pasaulyje dar niekas negirdi. Jai ir toliau lemta varge auginti vaikus, nežinant kokią ateitį jiems lemta sutikti. Todėl ir nenuostabu, kad kartais pasigirsta balsų, kurie tvirtina, kad šitų gyvybę naikinančių jėgų akivaizdoje nėra prasmės motinai kovoti su mirtimi, kad nereikia žmonijai daugintis. Betgi šios pesimistiškos nuotaikos žmonijai yra dar labiau pavojingos negu karai, nes jos tiesiogiai žmoniją veda prie išsigimimo. Tačiau šitų gyvybę naikinančių jėgų akivaizdoje kaip tik ir iškyla visa motinos didybė – jai tenka mugalėti tas gyvybę naikinančias jėgas.

Šiandien visi tvirtina, kad pasaulis turi arba atgimti, arba žūti, nes tokioje būklėje kaip dabar jis ilgiau negali pasilikti. Naikinamosios techninės priemonės dabar yra tokios galingos, kad žmonių tarpusavio neapykante gresia ne tik mūsų civilizacijos, bet ir paties pasaulio sunaikinimu. Tačiau pasaulis dabar yra per daug sugėdęs, kad jis galėtų staiga pasitaisyti. Pasaulis tikrai atgimti galės tik tada, kai motinos išaugins naujos dvasios žmones, kurie nežinos kas yra kerštas ir neapykanta. Čia ir iškyla prieš motinos akis suklus ir didelis uždavinys: Kai didieji renesanso laikų menininkai vaizdavo savo laikų motiną su kūdikiu ant rankų; tai jie ją piešė pakilusia nuo žemės, ant lengvų dangaus debesėlių sosto. Ir iš tikrųjų, jie genialiai atvaizdavo tikrąją motiną, nes i aukštesnį gyvenimo laipsnį žmogų gali pakelti tik tokia būtybė, kuri ją laikydama ant rankų, pati pakyla nuo žemiškų purvų.

Tačiau mūsų laikų menininkai jau turėjo progos ir kitaip pavaizduoti motiną. Meno parodose mes kartais matome savo laikų motiną su išpešiotais antakiais, dažytais lūpomis, iškrypusiu veidu. Ji ant rankų laiko kūdikį su išblyškusiu veidu ir baime akyse. Ši motina kūdikiui davė gyvybę, bet sielos ji jam negali duoti, nes jos ji ir pati beveik neturi. Neronų motinos šiandien pagimdė daug besielių iškrypusios dvasios žmonių, kurie mėsai pavirto uoliais koncentracijos stovyklų viršininkais, baisiais žudytojais. Taigi šių baisių pasaulio sukrėtimų metu ir motina turėtų rimtai pažvelgti į save. Ir ko ji nenori matyti savo dukteryste ir sūnuose, visa tai ji pirmiausia turi panaikinti savyje ir tik pati atgimusi dvasioje ji galės pagimdyti ir išauginti naują nesugadintą žmogų.

Tačiau dėl šito dvidešimtojo amžiaus žmogaus sužvėrėjimo yra kalčiausia pati visuomenė su visomis savo moderniškoms institucijomis, organizacijomis, išradimais ir auklėjimo metodais. Norint perauklėti žmogų, teks daug kur iš pagrindų pakeisti visuomenės pažiūras, reikės perkainoti daugelį dvasinių vertybių, o pirmiausia daug kur nusilenkti motinos išminčiai ir nujautimui. Šiandien visų akys krypsta į motiną, naujųjų žmonijos kartų šaltinį. Švenčiant Motinos Dieną reiškama jai padėką ir pagarbą už jos pasiaukojimą ir kančias ir ryžtames konkrečiais darbais prisidėti prie sunkių jos pareigų atlikimo auginant ir auklėjant naujasias kartas. A.S.

Vincas Jonikas

AR TU MAN ATLEIDI

Skaudžiai širdį vilgo
Juodas gudumėlis,
Ak, labai pasilgau
Tavo kapo smėlio.

Mama, mano mama!
Veltui tave šauksiu
Vakarui sutemus
Tolimoj palaukėj.

Tu nebeateisi,
Neišgirsi balso -
Plaks mane beteisi
Vargo smūgiai skalsūs.

O jaunystę trapią
Šalti lietūs lyja,

Kaip ant tavo kapo
Merdinčią leliją.

Kad buvau negeras,
Gal tiktai pabarsį,-
Mano ryto žaros
Degė auksavarsės.

Tasyk vėtrės klaikios
Blaškė vis ir pūtė,
Vis neliko laiko
Prie tavęs, motute.

Nei sulenkti kelių,
Nei maldos sumesti,
Ant žalių laukelių
Kol jaunystė klesti.

Savinos sekundes
Reikalėliai smulkūs,
Monijo ir gundė
Jaunimėlio pulkas.

Mama, mano mama!
Kaip tave prikelti,
Kai lapeliai šlama
Rudenį pageltę?

Kaip išgirsti žodį,
Nors mažytį aidą,
Kad mane paguodi,
Kad viską atleidi?

/Iš "Trys margi laiškėliai"/.

MOTINOS HEROIŠKUMAS

/Iš Dr.J.Jakševičienės straipsnio "Svarbieji mūsų klausimai"
"Žiburiai" Nr.17/

Būtų klaidinga tematyti motinų tarpe tik visokiausius trūkumus, nes ir šiandien yra daug motinų, kurios vertos herojų vardo. Daugumas motinų ir šiandien parodo nuostabiausių meilės ir pasiaukojimo pavyzdžių. Karas neša badą, bet daugelis motinų atsisako paskutinio duonos kąsnio ir jį atiduoda savo vaikams. Jos gerai žino, kad tuo pačiu kenkia sau, bet meilė visa nugali. Reikia stebėtis kiek sumanumo parodo šiandien motina: ji yra tikra išradėja, pritaikindama netikusią patalpą ir ją padarydama bent pakenčiamą savo kūdikiui; ji atsisako poilsio betaisydama vaikų rūbas. Motina ir šiandien tebeturi tikrai heroiškos meilės ir pasiaukojimo, tik reikalinga, kad visi taikio greičiau įvertintų ir visi galintieji kuop greičiau liautųsi maitinę motinas gražiausiais žodžiais, o skubėtų su konkrečia pagalba!

Z. Kaulienė

DUKRELEI

Miela mažyt tu jau sapnuoji,
Miegi lovytėj ir šypsaš,
Ir gal matai tu angelėlį,
Gal plazdeni tu jo sparnais!

Gal būt sapnuoji savo mamą
Ir gal rankytes jai tiesi.
Ir gal stabiesi, kad nubudus
Vienų viena tamsoj esi!..

Miegok ramiai, brangi mažyte,
Nes su tavim aš visada.
Ryte ir vėl vakarėlį
Mamytė budi su malda!

MŪSŲ MOTINOMS

Skausmingoji Madona prie Kryžiaus - simboliškas Motinos paveikslas šiandieną taip pat gyvas, kaip ir prieš du tūkstančius metų.

Per karą ir kai neteko mūsų Tėvynę laisvės, Motinos širdį, jautrią, kupiną tyriausios meilės, išsižadėdčią savęs ir pasiaukojančią savo vaikams - sūnui ar dukrai, apipynė ir kietai suspaudė grandiniais skausmas.

Niokojo Lietuvos vaikus ir motinas pats karas; žiaurūs okupantai kankino, žudė, trėmė sunaikinimui - mirčiai į Sibiro tyrlaukių, į koncentracijos stovyklas.

Lietuvė Motina, belaisvė okupuotoje Tėvynėje; vergė Sibire ir vargšė čia, tremtyje, suspausta širdimi kasdieną mini savo mylimų vaikų kapus, liūdi dėl gyvųjų, esančių varge ir skurde.

Nors kartą per metus švęsdami Motinos Dieną, kur bebūdami, visi mes susikaupę norėtume nušluostyti savosios motinos ašaras. O savo mirusias motinas bent atminimu pagerbti.

K o m i t e t a s

VIETOS ŽINIOS

- DAR VIENĄ KONCERTĄ duos Vl.Jakubėno vadovaujama menininkų trupė šiandien 15 val. miesto teatre. Šiandien bus visai nauja programa, daugumoje operų duetai ir arijos. Bilietai parduodami nuo 12 val. valgyklos salėje. Vakar dienos koncerte Kornhauzo salėje gausiai susirinkę klausytojai turėjo progos per dvi valandas gėrėtis gražiu mūsų menininkų pasirodymu. Koncertas praėjo su tikrai užtarnautu pasisekimu. Ne dažnai mūsų kolonijoje pasitaiko tokio aukšto meno pajėgų. Mes lygiai žavėjomės gražiai apvaldytu Alės Kalvaitytės mezzo-sopranu, plačiu ir galingu Iz.Motekaitienės dramatinio sopranu ir švelniu P.Kovelio lyriniu tenoru. Mus patraukė ir grakštusis S.Velbasis, kuris jau Kaune buvo iškilęs į pirmos eilės baleto solistus. Galima buvo jausti, kad visos trupės darbas priklauso vadovaujančiosios prof.Vl.Jakubėno rankos, kuris taip pat savo fortepijono solo bei akompanimentuose parodė techninį meistriškumą. Anie pačią trupę patyrėme, jog ji susiorganizavo dar 1945 m. rudenį Bad Segeberg stovykloje/prie Lübecko/. Jos steigimo iniciatorium buvo J.Vasiliauskas, baleto šokėjas. Jo žmona Tatjana Babuškinaitė ir dabar trupėje tebedalyvauja, tik dėl nesveikatos negalėjo čia atvykti. Vėliau trupės vadovavimas perėjo į prof.Jakubėno rankas. Dabar trupė gyvena Blomberge netoli Detmoldo, kur esama ir daugiau baltiečių meno pajėgų. Nuo 1945 metų trupė yra davusi per 100 koncertų, amerikiečių zonoje lankosi jau trečiąją kartą. Trupė turėjo geras darbo sąlygas, tad jos dalyviai jas išnaudojo ir čia tremtyje žymiai sustiprėjo.

- MOTINOS-DIENOS MINĖJIMAS pradedamas šiandien pamaldomis koplyčioje 20 val. Rytoj visi stovyklos kunigai šv.Mišias laikys už mūsų motinas. Visi dalyvaujantieji pamaldose kviečiami maldoje prisiminti gyvas bei mirusias, o taip pat tremtyje esančias lietuves motinas. Gegužinės pamaldos-rytoj ir visais sekmadieniais vyks 18 val. pamaldų metu giedos mūsų choras, o pamokslų vietoje bus skaitomas specialus pastorecinis laiškas. Iškilmingas motinų pagerbimas įvyks 19.30 val. valgyklos salėje. Kalbės prof.kan.Meškauskas ir B.Račkauskas. Be to, įvyks meninė dalis. Kolonijos gyventojai kviečiami gausiai atsilankyti. Motinoms vietos rezervuotos.

- ŠI NUMERĮ iliustravo meno mėgėjas Počas.

DN Nr.104/590/, V.3

- VAIKAMS-DRABUŽĖLIAI bus dalinami pirmadienį /V.5/ ambulatorijoje. 15-16 val. vaikams 0-1 metų ir 16-17 val. vaikams 1-3 metų.

- VOKIEČIAI DEDA PASTANGAS-perimti DP ligoninės patalpas savo žinion. Jų nuomone, DP galėtų pasitenkinti anksčiau buvusiomis patalpomis buv. policijos ligoninės, o šias-perleisti vokiečiams; nes jiems dabartinėse ligoninėse neužtenka vietų. Toks vokiečių reikalavimas remiasi, tikriausiai, klaidingomis informacijomis, nes DP ligoninėi ir dabartinės patalpos beveik per mažos, kadangi čia gydomi ne vien Kempteno, o visos Area'os išvietintieji. Mūsų, o taip pat latvių ir estų komitetai deda pastangas šiam vokiečių kėsniui užkirsti kelią.

- ŠUNYS IR KATĖS, stovyklos vykdomosios valdžios vykdytojo V. Dailidės įsakymu, iš stovyklos ir iš rajono reikia pašalinti. Šunys ir katės yra nuolatiniai parazitų ir užkrečiamųjų ligų išnešiotojai, o taip pat gąsdina vaikus ir daro netvarką.

- ELEKTROS SUNAUDOJIMAS, kaip jėgainės vadovybė Unrroje nusiskundė, staiga pasidaręs per didelis. Elektros stotis galinti transformuoti 180 kilovattų, bet dabar ji esanti apkrauta 202 ir daugiau. Prašoma elektros srovės sunaudojimą sumažinti iki jos apkrovimo pajėgumo, nes sugedus transformatoriams nebūsią pakeitų. Kolonijos gyventojai kviečiami savanoriškai sumažinti srovės naudojimą iki minimumo, o komendantas šviesas gesinti įsako 23 val..

- CENTRINĘ KARTOTEKĄ nori užvesti LTB vyr. komitetas. Ši kartoteka padėtų nustatyti tikslų mūsų skaičių bei specialybes. Šitos žinios būtų svarbios emigracijos atveju, be to, padėtų susirasti artimųs ir patenkinti daugybę paieškojimų, ypač iš užjūrio lietuvių. Vyr. komitetas garantuoja už kartotekos saugumą. Ši darba pas mus atliks specialiai paskirti žmonės pereidami per kambarius ir surašdami reikalingas žinias. Darbas pradedamas pirmadienį /V.5/.

- VĖL NUSISKUNDUS, kad amerikiečių policija stotyje sulaiko vien tik DP, mūsų komitetas parašė atitinkamą raštą Unrros Area direktoriui, kuris jį savo ruožtu persiuntęs atitinkamoms įstaigoms. Jeigu ir ateityje pasikartotų panašių sulaikymų, tai komitetas ragina tuojau suteikti apie įvykių smulkias žinias.

IS VISO PASAULIO

- PRIEŠ ALTERNATYVĄ, sako Londonas, pastatęs Francūzijos min. pirm. Ramadier komunistus, įnešdamas parlamentan vyriausybės pasitikėjimo klausimą dėl atlyginimų ir kainų. Ramadier pareiškęs, kad jei parlamentas yra vieningas su jo vedamąja politika ir jei vyriausybė dalyvaujančios partijos jam pritaria, tai jos prašomos savo nusistatymą pareikšti ir toliau bendrai dirbti. Jeigu gi yra kitaip, tai vyriausybė turi būti performuota ir turi dirbti kas nors kitas. Ramadier išpėjęs parlamentą, kad vyriausybės silpninimas; o taip įnešimas chaoso į finansinę aritį sudarytų pavojų kraštui. Po kalbos, kaip Munchenas pranešė, visi atstovai, išskyrus komunistus, pakilę ir jam sukėlę gyvą pritarimą. Nubalsavimas vyriausybės pasitikėjimo, pagal nustatytą tvarką gali įvykti tik po 24 valandų ir šius tą klausimą darbotvarkėn, taigi jis įvyks šiandien popiet. Komunistų atstovas Duclos apkaltino socialistus ir katalikus, kad jie neoficialiai maišydami į darbininkų streiką siekia pakasti komunistų įtaką. Innsbrucko parnešimu, dešiniosios partijos, iskeitant ir MRP, pasisakiusios už komunistų išstojimą iš vyriausybės. Komunistai pareiškę, jog jie balsuosia prieš vyriausybės politiką, tačiau vyriausybėje pasiliksia. Müncheno žiniomis, išstojant iš vyriausybės komunistams, juos gali pasekti ir kai kurie jiems simpa-

tikimoja socialistai. MRP organas "L'Aube" reiškia mintį, kad Ramadier turėtų pasilikti; jei komunistai iš vyriausybės ir pasitrauktų ir dirbti be jų. Renault automobilių gamybos darbininkai 11.000 balsų prieš 8000 pasisakė už tolimesnį streikotėjimą.

- GENERALINIS STREIKAS visoje Italijoje 2 valandoms paskelbtas šiandien dėl incidento Palermo mieste Sicilijoje, kur į gegužės 1 d. švenčiančiųjų minią iš automatinio šautuvo buvusi paleista salvė, nuo kurios, kaip Munchenas praneša, žuvę 8 žmonės ir 33 sužeisti. Per Italijos seimo posėdį, kuriame kairieji apkaltinę dešiniuosius už šį incidentą, prieita iki susidūrimų, taip kad posėdį tekę nutraukti.

- SAVO NUOMONĘ Palestinos klausimu žydai galės pareikšti tik politinėje komisijoje, bet ne JT suvažiavimo pilnates posėdyje, taip vakar nutarusi vyriausioji suvažiavimo komisija. Per jos posėdį šis amerikiečių pasiūlymas buvęs priimtas 11 balsų pasisakius už ir 3 susilaikius /Sov.Rusija, Lenkija, Čekoslovakija/. Ankstesnis pasiūlymas, kad žydai gautų balsą pilnates posėdyje buvęs atmestas 8 balsais prieš 3, 3-susilaikius. Ši klausimą dar svarstysianti politinė komisija. Britų atstovas Cadogan, nesisakydamas dėl "Jewish Agency" prašymo gauti balsą, pareiškė, jog žydus šiuo klausimu reikėtų išklaustyti, jeigu tik tai neprieštarautų JT nuostatams. JT gen.sekretorius T.Lie pareiškė, jog dar nesą buvę panašaus atsikimo, kad nevalstybinei organizacijai būtų leista pasisakyti visumos posėdyje. Šis atsitikimas sudarytų precedentą, kuris duotų progą šimtams panašių reikalavimų. Lenkijos atstovas Winiwicz reikalavo, kad žydams būtų suteiktas žodis, nes be jų Palestinos problema negali būti išspręsta. Indijos atstovas Azad Ali palaikė nuomonę, kad žydai savo pareiškimus padarytų politinėj komisijoj.

- UKINĖ JT-komisija vakar Genevoje susirinko parengiamajai konferencijai. Savo atidaromojoj kalboj britų atstovas McNeil pareiškė, jog pirmą kartą pasaulio istorijoje susirenkanti tokio masto konferencija, kuri apsvarstysianti tokius svarbius klausimus kaip transporto, elektros naudojimo nuostatų ir pan. Anglijos vyriausybė, pareiškė jį, su kiekvienu komisijos pasiūlymu pagerinti Europos padėtį tuoju susipažins ir apsvarstys. Be to; McNeil pabrėžė, kad Unrra išgelbėjusi daugiau žmonių gyvybių, negu bet kuri kita organizacija. Ir ateityje D.Britanija darysianti viską, kas yra jos galioje, Europos atstatymui.

- PREZ.ALEMAN vakar New Yorke suteiktas to miesto garbės piliečio titulas.

- Į BOSFORĄ vakar atvykęs amerikiečių laivyno dalinys: Šis lankymasis, kaip oficialiai pareiškama, esąs amerikiečių drauginumo ženklas Turkijai. Tačiau, kaip sako Innsbruckas, kai kurie slubksniai aiškina, jog amerikiečių lankymasis Bosfore ir Dardaneluose esąs išpėjimas Sov.Sajungai, jog JAV nesutiks su jokiomis Sov.Sajungos pretenzijomis į Turkijos teritoriją.

- PADĖTIS PARAGVAJUJE, Hamburgo pranešimu, kaip anksčiau, taip ir dabar esanti neaiški. Vien tik per praėjusio sekmadienio kovas krašto sostinėje žuvę per 1000 asmenų.

- MADAGASKARE prasiveržė nauji keramunai /"Allgäuer, V.3/.

- IŠPĖJIMĄ AMERIKIEČIŲ TAUTAI, kad ji nepasiduoų antisovietinių valstybės vyrų įtakai ir neįvyktų kas buvo su Vokietija, skelbia Ilja Ehrenburgas "Pravdoje". JT kalbančios apie taiką antstalo laikydamos revolverį ir slapta ruošdamos karą prieš Sov.Sajungą. Tebūnie prieš akis išpėjantis Hitlerio pavyzdys.